

POSTANOWIENIE

Dnia 26 września 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **J. S.**

skazanego za przestępstwa określone w art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k.

i art. 157 § 2 k.k. oraz w art. 190 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 26 września 2018 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 29 grudnia 2017 r., sygn. akt II AKa [...],

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 18 września 2017 r., sygn. akt III K [...],

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu adw. J.S. (S.), Kancelaria Adwokacka w S., kwotę 738 zł (siedemset trzydzieści osiem zł), w tym 23% VAT, za sporządzenie i wniesienie kasacji;**
- 3. zwolnić skazanego od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 18 września 2017 r., sygn. akt III K [...], J. S. został uznany za winnego tego, że w dniu 20 sierpnia 2016 r. w miejscowości R., gmina P., powiat s., województwo [...], działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia usiłował dokonać zabójstwa W. S. w ten sposób,

że zadał mu dwa ciosy siekierą w głowę i plecy, czym spowodował u wymienionego pokrzywdzonego obrażenia ciała w postaci rany rąbanej głowy w okolicy ciemieniowej lewej tylnej oraz drobnej rany ciętej na wysokości krawędzi górnej łopatki lewej, skutkujących naruszeniem czynności narządów ciała na okres nie dłuższy niż siedem dni, jednak zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na ucieczkę pokrzywdzonego, czym działał na szkodę W. S., tj. przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za jego popełnienie wymierzono oskarżonemu karę 10 lat pozbawienia wolności, orzekając jej wykonanie w systemie terapeutycznym odwykowym przeciwalkoholowym, a na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzeczono obowiązek zapłaty na rzecz pokrzywdzonego 2000 zł tytułem częściowego zadośćuczynienia.

Tym samym wyrokiem J. S. został uznany za winnego tego, że w okresie od stycznia 2016 r. do dnia 20 sierpnia 2016 r. w miejscowości R., gmina P., powiat S., województwo [...], działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, co najmniej kilkudziesięciokrotnie groził zabójstwem W. S., które to groźby wzbudziły w zagrożonym uzasadnioną obawę spełnienia, tj. przestępstwa określonego w art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za jego popełnienie orzeczono wobec oskarżonego karę 6 miesięcy pozbawienia wolności. Jako karę łączną wymierzono 10 lat pozbawienia wolności, orzekając jej wykonanie w systemie terapeutycznym odwykowo przeciwalkoholowym.

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego. Zarzucił w niej błąd w ustaleniach faktycznych wyrażający się w przyjęciu, że oskarżony w zamiarze bezpośrednim usiłował dokonać zabójstwa W. S., podczas gdy prawidłowa analiza materiału dowodowego, a w szczególności okoliczności dotyczące przebiegu zdarzenia oraz odnoszące się bezpośrednio do oskarżonego, w tym strony podmiotowej czynu, jak też osobowości oskarżonego, zachowania się bezpośrednio po czynie prowadzą do wniosku, iż oskarżony swoim działaniem wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 157 § 2 k.k. lub też z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k., oraz że tenże oskarżony działając warunkach czynu ciągłego, co najmniej kilkudziesięciokrotnie groził zabójstwem pokrzywdzonemu, co wzbudziło u niego uzasadnioną obawę spełnienia, pomimo iż prawidłowa ocena zebranego materiału dowodowego nie pozwalała na takie ustalenia.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę pkt. I wyroku i uznanie oskarżonego za winnego popełnienia przestępstwa określonego w art. 157 § 2 k.k. lub za winnego popełnienia przestępstwa określonego w art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. i skazanie go za ten czyn na karę pozbawienia wolności w granicach odbytego już tymczasowego aresztowania oraz orzeczenie na rzecz pokrzywdzonego kwoty 1000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę. W dalszej części apelacji wniósł o zmianę wyroku w pkt. II przez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia od zarzutu popełnienia gróźb karalnych oraz o uchylenie orzeczenia o karze łącznej, a alternatywnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z dnia 29 grudnia 2017 r., sygn. akt II AKa [...], zmienił zaskarżony wyrok przez uchylenie orzeczenia o karze łącznej, obniżenie kary pozbawienia wolności orzeczonej w pkt. I zaskarżonego wyroku do 8 lat i wymierzenie nowej kary łącznej w wymiarze 8 lat pozbawienia wolności z orzeczeniem jej wykonania w systemie terapeutycznym, odwykowym, przeciwalkoholowym, w pozostałym zakresie utrzymując zaskarżony wyrok w mocy.

Od tego wyroku kasację wniósł obrońca skazanego. W kasacji zarzucił – w odniesieniu do czynu zakwalifikowanego z art. 13 § 1 k.k. w z art. 148 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. – rażące naruszenie prawa procesowego polegające na naruszeniu zasady bezstronności, zasady domniemania niewinności i swobodnej oceny dowodów przez przyjęcie, że skazany dopuścił się czynu z zamiarem bezpośrednim z odrzuceniem kwalifikacji z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. pomimo, iż prawidłowa i wszechstronna analiza materiału dowodowego, a w szczególności okoliczności dotyczące przebiegu zdarzenia, stosunków panujących w rodzinie S., patologicznego charakteru relacji zachodzących między braćmi, w tym też strony podmiotowej czynu oraz osobowości skazanego nie pozwalały na przypisanie zbrodni usiłowania zabójstwa, tym samym oparcie przez Sąd odwoławczy kontroli instancyjnej na ocenie zespołu okoliczności składających się na stronę przedmiotową przypisanego czynu.

Skarżący zarzucił nadto rażące naruszenie prawa materialnego art. 148 § 1 k.k. polegające na wyrażeniu błędnego poglądu prawnego, że przy wystąpieniu

szeregu cech strony przedmiotowej potwierdzających działanie z zamiarem zabójstwa, szczegółowa analiza strony podmiotowej nie wydaje się warunkiem *sine qua non* dla przyjęcia zamiaru zabójstwa, podczas gdy dla przyjęcia zamiaru nie są wystarczające tylko przesłanki przedmiotowe, lecz niezbędne jest ustalenie całokształtu okoliczności zdarzenia, a więc także rozważenie przesłanek natury podmiotowej, jak i tła zajścia, pobudek działania sprawcy, stosunku do pokrzywdzonego, osobowości i charakteru sprawcy, jego dotychczasowego sposobu życia, zachowania się przed i po popełnieniu czynu oraz innych okoliczności, z których niezbicie wynikałoby, iż skazany chcąc spowodować uszkodzenia ciała, swą zgodą stanowiącą realny proces psychiczny towarzyszący czynowi, obejmował tak wyjątkowo ciężki skutek jak śmierć ofiary.

W końcu skarżący podniósł rażące naruszenie prawa polegające na naruszeniu zasady bezstronności, zasady domniemania niewinności i swobodnej oceny dowodów przez uznanie, że skazany w warunkach czynu ciągłego, co najmniej kilkudziesięciokrotnie groził zabójstwem W. S., co wzbudziło w nim obawę spełnienia, w sytuacji gdy z materiału dowodowego wynika, iż z uwagi na patologiczny charakter relacji między braćmi, pokrzywdzony nie traktował gróźb poważnie, co potwierdza zachowanie J. S. krytycznego dnia, jak i podawane przez niego okoliczności, że na widok skazanego idącego w jego stronę z siekierą nie podejrzewał, że ten go uderzy, a jedynie postraszy.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, co upoważniało Sąd Najwyższy do jej oddalenia na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Pomimo nieco odmiennego zredagowania zarzutów, ich treść oraz motywacyjna część skargi przekonują, że nadzwyczajny środek zaskarżenia stanowi wyłącznie powielenie uprzednio wniesionej apelacji, zaś intencją obrony jest próba doprowadzenia do rozpoznania niedopuszczalnych w postępowaniu

kasacyjnym zarzutów niewspółmierności orzeczonej kary (zarzuty 1 i 2 kasacji) oraz błędu w ustaleniach faktycznych (zarzut 3).

W odniesieniu do zarzutów z pkt. 1 i 2 kasacji wyłącznie marginalnie można skarżącemu wskazać, że żadna z wymienionych przez obronę „przesłanek natury podmiotowej” nie stanowi okoliczności wyłączającej możliwość przypisania skazanemu zbrodni usiłowania zabójstwa W. S., ani też nie wskazuje, że jego czyn powinien zostać zakwalifikowany z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k.

Podnoszone okoliczności, w postaci tła zajścia, pobudek działania sprawcy, stosunku do pokrzywdzonego, osobowości i charakteru sprawcy, jego dotychczasowego trybu życia, zachowania się przed i po popełnieniu czynu (s. 7 *in princ.* kasacji) nie dekompletują znamion przypisanego mu przestępstwa, nie wskazują na wystąpienie okoliczności wyłączających bezprawność ani winę, ani nie mogą okazać się kluczowe z punktu widzenia zamiaru bezpośredniego, z jakim działał skazany. To ostatnie kryterium zostało zasadnie zrekonstruowane w oparciu okoliczności przedmiotowe, związane m.in. z charakterem użytego narzędzia, to jest siekiery, oraz umiejscowienia zadawanych ciosów – w głowę i plecy. Nadto, w zamiar ten wpisują się niewątpliwie groźby wcześniej wypowiedziane pod adresem W. S., które – jak się okazało – pokrzywdzony w pełni słusznie uznał za realne, wzbudzające uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione.

Wymienione przez obronę okoliczności odpowiadają natomiast podmiotowym kryteriom sądowego wymiaru kary (art. 53 k.k.) i zasadnie zostały wzięte pod uwagę przez Sąd Apelacyjny przy ocenie współmierności wymierzonej kary. Sąd odwoławczy, co warte odnotowania, działał w tym zakresie z urzędu, na podstawie art. 440 k.p.k. W tym zakresie rozważania Sądu drugiej instancji są pogłębione i świadczą o rzetelności przeprowadzonej kontroli apelacyjnej (zob. s. 16-18 motywów SA). Doprowadziły również do wymiernego złagodzenia orzeczonej w I instancji kary pozbawienia wolności, a w konsekwencji – także kary łącznej. Brak jest zatem podstaw do przyjęcia, że Sąd odwoławczy rozpoznając przedmiotową sprawę i modyfikując karę jednostkową za czyn z pkt. I wyroku Sądu Okręgowego pominął którąkolwiek z okoliczności rzutujących na jej wymiar, a podniesionych w kasacji (zaś wcześniej – apelacji) obrońcy skazanego J. S.

Bezzasadny w stopniu oczywistym jest również z pkt. 3 kasacji, sprowadzający się do nietrafnego, zdaniem skarżącego, przyjęcia, że patologiczny charakter między braćmi powodował, że wypowiedzianych pod swoim adresem gróźb pokrzywdzony W. S. nie traktował poważnie. Przedmiotowe uchybienie ma więc wyłącznie pozornie charakter rażącego naruszenia wymienionych w zarzucie przepisów postępowania, pozostając klasycznym wręcz zarzutem błędu w ustaleniach faktycznych. Przemawia za tym takie zakwalifikowanie omawianego zarzutu we wcześniej wywiedzionej apelacji tego obrońcy. W tym zakresie rozważania Sądu I instancji są kompletne i uwzględniające depozycje zarówno pokrzywdzonego, jak i oskarżonego. Wbrew sugestiom skargi, oceny Sądu *meriti* świadczą o rozważeniu relacji pomiędzy braćmi J. i W. S. (s. 10-12, 18-20 motywów SO). Z tego względu ocena ta spełnia niewątpliwie wymogi określone w art. 7 k.p.k. i trafnie zyskała aprobatę Sądu Apelacyjnego (s.10-11 motywów), który zasadnie odwołał się do wyrażanych przez pokrzywdzonego obaw związanych z groźbami wypowiedzianymi przez skazanego J. S..

W tym stanie rzeczy brak było podstaw do uwzględnienia kasacji.

Pobyty skazanego w zakładzie penitencjarnym i nieosiągnięcie przez niego obecnie żadnych stałych dochodów to okoliczności, które zadecydowały o zwolnieniu go od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego (art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k.).

Zasądzenie wynagrodzenia dla obrońcy z urzędu skazanego za sporządzenie i wniesienie kasacji znajduje oparcie w przepisie § 17 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714 z późn. zm.).

Uwzględniając powyższe Sąd Najwyższy orzekł, jak w części dyspozytywnej postanowienia.